

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-72/23-E

Název	Střední škola obchodní a služeb SČMSD, Polička, s.r.o.
Sídlo	nám. B. Martinů 95, Polička-Město, 572 01 Polička
E-mail	info@ssospolicka.cz
IČO	47 469 145
Identifikátor	600 012 808
Právní forma	společnost s r.o.
Zastupující	Ing. Marcela Mrázová
Zřizovatel	Svaz českých a moravských spotřebních družstev
Místo inspekční činnosti	nám. B. Martinů 95, Polička
Inspekční činnost na místě	2., 8. až 10. 2. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného školou vykonávané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, se zaměřením na neúspěšnost žáků ve společné části maturitní zkoušky.

Charakteristika

Střední škola obchodní a služeb SČMSD, Polička, s.r.o. (dále „škola“) vykonává činnost střední školy. K 30. 9. 2022 vzdělávala ve 25 třídách 383 žáků, jejich počet se od poslední inspekční činnosti navýšil téměř o 90. V oborech středního vzdělání s maturitní zkouškou

v denní formě vzdělávání (68-43-M/01 *Veřejnosprávní činnost*, 66-41-L/01 *Obchodník*, 69-41-L/01 *Kosmetické služby* a 64-41-L/51 *Podnikání*) vzdělávala 181 žáků. V ostatních formách vzdělávání zakončených maturitní zkouškou (kombinovaná forma) vzdělávala 44 žáků oborů vzdělání 64-41-L/51 *Podnikání*. V tříletých oborech vzdělání s výučním listem zakončených závěrečnou zkouškou se vzdělávalo 158 žáků (69-51-H/01 *Kadeřník*, 66-53-H/01 *Operátor skladování* a 69-53-H/01 *Rekondiční a sportovní masér*). K datu zahájení inspekční činnosti bylo ve škole vedeno 38 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Od poslední inspekční činnosti škola přijala účinná opatření ke zlepšení průběhu i výsledků vzdělávání, zlepšilo se pedagogické vedení i kontrolní činnosti vedoucích zaměstnanců školy. Bylo změněno zaměření oboru vzdělání 66-41-L/01 *Obchodník* (profilováni na grafiku v marketingu), zájem a prospěch přijímaných žáků se zvýšil. Celkový nárůst počtu žáků umožňuje efektivněji plánovat a organizovat vzdělávání (průměrný počet žáků ve třídě stoupl z 10,2 na 15,3 žáků), přesto ještě při výuce občas dochází ke spojování žáků do různých skupin (až tři blízké obory vzdělání nebo případně dva ročníky). Zvýšila se náročnost kritérií přijímacího řízení, snížil se počet přijímaných žáků do vyšších ročníků vzdělávání, kterým na základě žádosti ředitelka školy uznávala absolvování některých předmětů, byla posílena dotace předmětů maturitní zkoušky v učebním plánu oboru vzdělání 64-41-L/51 *Podnikání*. Vedení školy zintenzivnilo hospitační činnost, zaměřuje se na plnění školních vzdělávacích programů a přípravu k maturitní zkoušce. Závěry z hospitací jsou projednávány individuálně. Pro zvýšení efektivity by přispělo zobecnování zjištěných skutečností a přijímání doporučení pro zlepšení stavu pro všechny učitele.

Změny nastaly v kvalifikovanosti učitelů předmětů společné části maturitní zkoušky, zlepšila se částečně kvalifikovanost zejména v případě cizích jazyků. Vyučují noví odborně kvalifikovaní učitelé anglického a německého jazyka, jedna učitelka vykonala jazykové zkoušky pro výuku anglického jazyka. Ve čtyřletých oborech vzdělání zakončených maturitní zkouškou a v kombinované formě vzdělávání dále vyučují anglický jazyk nekvalifikovaný učitel a jedna učitelka bez odborného zaměření. Český jazyk a matematiku vyučují dva kvalifikovaní učitelé a tři zatím nekvalifikovaní. Přesto přetrvává v této oblasti výuka realizovaná učiteli bez odborné kvalifikace nebo bez odborného zaměření. Zvýšil se počet akcí dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, příležitostí je jejich plánování v návaznosti na výsledky hospitační činnosti a kontrola zařazování poznatků do vzdělávání.

Prostorové podmínky jsou na hranici možností sestavení funkčního rozvrhu. Z důvodu nedostatku volných učeben je dělení tříd možné v některých případech za cenu volných hodin žáků, kteří následně odcházejí mimo budovu nebo musí trávit čas na chodbách. Omezené je i zázemí pro učitele. Tyto okolnosti limitují další rozvoj školy, v koncepčních záměrech je přesunutí části výuky mimo hlavní budovu.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Společným rysem sledované výuky byla příjemná, podporující, pracovní atmosféra, všichni učitelé přistupovali k žákům přátelsky. Některým učitelům se v úvodu hodin dařilo žáky vhodně motivovat a vymezit vzdělávací cíle hodiny jako činnosti žáků vedoucí k osvojení příslušných poznatků. Spíše se ale jednalo o seznámení s programem hodiny nebo probíraným tématem. Proto jen v závěru malé části výuky došlo k vyhodnocení účinnosti

vzdělávacího procesu a k potřebné formativní zpětné vazbě. Vzhledem k tomu, že učitelům zatím dovednost pracovat s cíli většinou chybí, je příležitostí ke zlepšení zajištění vzdělávacích akcí na toto téma. V úvodu hodin se učitelé věnovali opakování a vytvářeli prostor pro procvičování a upevňování získaných znalostí a dovedností. Převažovala frontální forma výuky s využitím řízeného dialogu, který umožňoval aktivnější zapojení žáků ve výuce. Tyto činnosti většinou doplňovala samostatná práce žáků. Všichni žáci plnili stejné úkoly (kromě výuky spojených skupin). Žákům nebylo poskytováno žádoucí zohlednění vzdělávacích potřeb formou diferenciací úkolů podle jejich individuálních schopností (ani v případě žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nebo žáků nadanějších). Učitelé účelně zpřístupňují materiály a prezentace ve sdíleném prostředí. V českém jazyce žáci pracovali se zdroji informací (využití mobilů) včetně jejich porovnávání, podpory kritického myšlení a argumentace. Efektivitu vzdělávání zvyšovali učitelé využíváním pracovních listů k rozvoji čtenářské gramotnosti, charakteristice textu, procvičení a upevnění učiva. Při práci s vhodně vybranými ukázkami uměleckých textů a jejich interpretaci byli žáci aktivní. Učitelé vhodně využívali průběžné motivační hodnocení, někteří vytvářeli situace pro vzájemné hodnocení žáků a kladli otázky podporující myšlení a práci s chybou.

Sledovaná výuka cizích jazyků probíhala s výrazným důrazem na vedení ve vyučovaném jazyce. Převažovala frontální forma výuky, kdy po většinu času byli aktivní učitelé a méně žáci. Sporadicky se vyskytovala práce ve dvojici nebo skupinová práce. Kooperativní metody práce neměli žáci zažité, i když u cizích jazyků jsou žádoucí vzhledem k podpoře komunikačních a sociálních dovedností. Komunikativní dovednosti a kompetence byly rozvíjeny jen občas (v některých hodinách), využívané metody výuky ne vždy přispívaly k rozvoji jazykových schopností žáků. Efektivně byla zařazena poslechová cvičení a následně práce s informacemi získanými v poslechu s ohledem na využití při společné části maturitní zkoušky. Důraz byl kladen na ústní část, hodnocení probíhalo velmi dobře a objektivně s důrazem na kritéria u maturitní zkoušky. Učitelé dobře podporovali a pomáhali žákům s jejich projevem a citlivě opravovali a vysvětlovali chyby. Na druhou stranu došlo i k situacím, kdy žáci mluvili výrazně s chybami a nedostatky, které by vedly k neúspěchu u maturitní zkoušky. Přesto jim nebyla poskytnuta žádná zpětná vazba přínosná pro jejich další učení, což souviselo s nedostatky v didaktické přípravě a vedením vyučovacích hodin učitelem bez odborné kvalifikace.

V matematice žáci počítali za pomoci demonstračního vysvětlování nových početních postupů nebo formou samostatné práce s individuální dopomocí. To svádělo část žáků k pouhému opisování řešených příkladů, zvláště když celková zpětná vazba pro třídu měla následně podobu formálního dotazu učitele na zvládnutí daného příkladu místo formativního upevnění konkrétních postupných kroků při řešení probíraného jevu. Řada žáků prokazovala neznalost základních početních operací a postupů na úrovni vyšších ročníků základní školy, přesto v některých třídách byla většina žáků hodnocena stupněm chvalitebný nebo dobrý.

Při výuce ekonomických předmětů se učitelé zaměřovali zejména na přípravu žáků k praktické maturitní zkoušce. Vzdělávání bylo vedeno po odborné stránce bez nedostatků a v návaznosti na reálnou praxi, a to částečně formou podnětné diskuse učitele se žáky, kteří doplňovali přednášené učivo řadou vlastních postřehů a zkušeností a připravovali se tak zejména k ústní maturitní zkoušce. Výuka ve třídě se spojenými třemi skupinami žáků odlišných oborů vzdělání klade vysoké nároky na přípravu učitele a strukturu vyučovací hodiny, efektivnost takto organizované výuky je z hlediska možnosti zapojení žáků nižší.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola přijala opatření ke zlepšení školní úspěšnosti žáků, s výsledky vzdělávání průběžně pracuje, vyhodnocuje je na pedagogických radách a poradách. Realizuje systém podpůrných aktivit pro prevenci školní neúspěšnosti žáků, žáci využívají doučování, podle zájmu také individuální konzultace. V případě rizika neúspěchu žáci částečně využívají také možnost změny oboru vzdělání na jiný školou vyučovaný obor, který jim lépe vyhovuje svou náročností. Vzdělávání žáků ohrožených neúspěchem je monitorováno také pracovníky školního poradenského pracoviště, kteří spolupracují na řešení problému s jednotlivými učiteli, třídními učiteli, žáky i zákonnými zástupci. Škola uplatňuje zpřísněná opatření ke zlepšení docházky (hlavně důslednost v omlouvání absence, doplňovací zkoušky v případě nesplnění povinnosti absolvovat stanovený minimální počet vyučovacích hodin). Počet omluvených vyučovacích hodin na žáka se od minulé inspekční činnosti snížil. Průměrná absence za školní rok 2021/2022 (v průměru sedm zameškaných týdnů výuky) poklesla o jeden týden na každého žáka, přestože v daném období doznívala pandemie COVID-19. Problémy kázeňského charakteru se vyskytují ojediněle, stejně tak neomluvené hodiny.

Vlastní výsledky vzdělávání škola zjišťuje obvyklými interními evaluačními nástroji (především písemná a ústní zkoušení). Nově byly zavedeny také postupové (tzv. „rekapitulační“) testy, které mají doložit zvládnutí výstupů a učiva předposledního ročníku oborů vzdělání zakončených maturitní zkouškou. Někteří učitelé již v průběhu výuky v oborech vzdělání zakončených závěrečnou zkouškou monitorují zájem žáku o následné studium v nástavbovém oboru vzdělání *64-41-L/51 Podnikání*, upozorňují žáky na rozdíly v přístupu při vzdělávání v tomto oboru. Ve školním roce 2021/2022 neprospěla přibližně pětina žáků školy. Jednalo se zejména o žáky denní formy nástavbového oboru vzdělání *64-41-L/51 Podnikání*, kterých neuspělo 38 %. Na druhou stranu téměř 15 % žáků školy prospělo s vyznamenáním.

Z 35 žáků přihlášených v roce 2022 poprvé ke společné části maturitní zkoušky konalo tuto zkoušku 27, z nich 9 neuspělo v jarním ani podzimním termínu. Hrubá neúspěšnost (podíl žáků, kteří u maturitní zkoušky neuspěli nebo ji nekonali a žáků, kteří byli k maturitní zkoušce přihlášení) celkově činila více než 40 %, problémy měli žáci hlavně v anglickém jazyce. Celkovou neúspěšnost výrazně ovlivnili žáci oboru vzdělání *66-41-L/01 Obchodník* v „dobíhající“ kombinované formě, kteří nebyli úspěšní. Žáci tohoto oboru vzdělání nejsou na základě opatření ředitelky školy od školního roku 2022/2023 ve škole již vyučováni (stejně jako žáci oboru vzdělání *69-41-L/52 Vlasová kosmetika* a *69-41-L/01 Kosmetické služby* v dálkové formě vzdělávání).

Závěry

Vývoj školy

- Zvýšení počtu žáků a průměrného počtu žáků na třídu, snížení výuky spojených skupin,
- profilování oboru vzdělání *66-41-L/01 Obchodník* (na grafiku v marketingu),
- utlumení vzdělávání v oborech vzdělání *69-41-L/52 Vlasová kosmetika*, *69-41-L/01 Kosmetické služby* (dálková forma vzdělávání) a *66-41-L/01 Obchodník* (kombinovaná forma vzdělávání), jejichž žáci vykazovali vysokou neúspěšnost ve společné části maturitní zkoušky,

- přijetí opatření ke zlepšení úspěšnosti ve vzdělávání žáků oborů vzdělání ukončených maturitní zkouškou.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Omezené a pro další rozvoj limitující prostorové podmínky,
- neúplná kvalifikovanost učitelů pro předměty společné části maturitní zkoušky,
- přijatá opatření ke zlepšení výsledků maturitní zkoušky byla účinná zatím částečně.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zaměřovat se na zajištění výuky odborně kvalifikovanými pedagogy,
- organizovat další vzdělávání pedagogických pracovníků cíleně v návaznosti na výsledky hospitační činnosti, kontrolovat zařazování získaných poznatků do výuky,
- nadále uplatňovat opatření pro zlepšení docházky žáků,
- hospitační a metodickou činnost zaměřit více na vedení odborně nekvalifikovaných učitelů a metody výuky,
- uplatňovat ve větší míře formativní hodnocení a stanovování cílů vyučovacích hodin jako činností žáků vedoucích k osvojení příslušných poznatků,
- přijmout opatření ke zvýšení objektivnosti hodnocení výsledků vzdělávání
- zaměřit více pozornost na dosažení kompetencí žáků oborů vzdělání zakončených závěrečnou zkouškou, kteří mají zájem o následné nástavbové studium,
- výmaz oboru vzdělání 66-41-L/01 *Obchodník* (dálková a kombinovaná forma), 69-41-L/52 *Vlasová kosmetika* a 69-41-L/01 *Kosmetické služby* (dálkové forma vzdělávání) z rejstříku škol a školských zařízení vzhledem předchozí vysoké neúspěšnosti žáků ve společné části maturitní zkoušky.

Pro účely zvýšení dotací právnická osoba vykonávající činnost školy dosahuje výsledků hodnocení požadovaných dle § 5 odst. 3 písm. b) zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 15 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. *Školní řád* ze dne 7. 1. 2021
2. Školní vzdělávací programy oborů vzdělání platné ve školním roce 2022/2023

3. Dokumentace ke kontrolní a hospitační činnosti ve školním roce 2021/2022 a 2022/2023 (výběr)
4. Rozvrhy hodin pro školní rok 2022/2023
5. Školní matrika – aktuální stav
6. Třídní knihy pro školní rok 2022/2023 (výběr)
7. Personální dokumentace k odborné kvalifikaci pedagogických pracovníků (výběr)
8. *Záznamy z jednání pedagogické rady, Záznamy z jednání předmětových komisí ve školních rocích 2021/2022 a 2022/2023*
9. Dokumentace výchovného poradenství a preventivních programů pro školní rok 2022/2023
10. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2021/2022*
11. *Inspekční zpráva čj. ČŠIE-94/20-E*
12. *Zlepšení výchovněvzdělávacího procesu, sledování klimatu školy, školní rok 2022/2023*

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Jaroslav Loučka, školní inspektor,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Petra Holánková, školní inspektorka

Mgr. Hana Řebíčková, školní inspektorka

Bc. Daniela Růžová, kontrolní pracovnice

Ing. Marie Mrázová, odbornice
na ekonomické předměty

V Pardubicích